

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscriptele nu se retrimit.
 INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONE în Brașov și la următoarele birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf. Max. Augenthaler & Emmerich Lechner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
 În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Maroyli & Liebmann.
 PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie săptămânală pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicării mai dese după tarife și învoială.
 RECLAME pe pagina a 8.a o serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I

"GAZETA" iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumă la toate oficiile poștale din țară și din afară și la a-nii colectorilor.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 72. Brașov, Joi 1 (13) Aprilie. 1899.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei. Cu 1 Aprilie st. v. 1899

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fiicei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 "
pe trei luni	3 "
pe o lună	1 "
Pentru România și străinătate:	
pe un an	franci, 40
pe șase luni	" 20
pe trei luni	" 10
pe o lună	" 3 50

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea.

Demisiunea cabinetului Sturdza.

Valurile furioase ale iritațiunii și indignării, ce a cuprins de cât-va timp și mai ales în zilele din urmă spiritele fraților noștri din regatul vecin, și-au cerut victima lor. Cabinetul Sturdza a fost silit să-și dea demisiunea în cursul zilei de ieri, după-ce încercările sale încordate de a-se susține la putere, au suferit naufragiu în fața opiniunii publice revoltate de rezultatele unei politici, care înăuntru a avut nise efecte disolvante prin desbinarea chiar a partidului național liberal, er prin atitudinea șovăitoare și prea concesiivă în afară, și-a atras învinuirea, că a atins sentimentul demnității naționale și mândria țării.

D-l Dimitrie Sturdza a ajuns la putere ridicând cestiunea națională și folosindu-se de ea ca armă în contra guvernului conservator. Și acum — fiind acuzat de opoziția unită conservatore-junimistă și liberal-democrată, că și-a călcat în timpul guvernării sale promisiunile, ce le-a făcut înainte de a veni la cârmă — tot pe tema cestiunii naționale s'a vădit constrins a părăsi puterea.

Sorțea a voit, ca curând după căderea ministrului-președinte Banffy să urmeze și aceea a d-lui Sturdza. În cești patru ani din urmă prea mult și prea des s'au amintit numele acestor doi miniștri unul lângă altul, er în timpul din urmă furtuna ce a produs'o faimosa broșură banffystă în parlamentul român și în totă țera prea mult a făcut să se vorbească de raporturile dintre guvernul Banffy și guvernul Sturdza, decât ca retragerea celui din urmă să nu reamintescă căderea celui dintâiu. Ba, după cum se prezentă lucrurile în urma campaniei opozițiunii unite, care s'a început cu obstrucțiunea în cameră și s'a continuat cu mișcarea în afară de parlament, prin întruniri publice, se poate

dice, că Banffy a tras d-lui Sturdza cu piciorul.

Iritațiunea enormă și indignarea ce au produs'o în capitala română conflictele sângerose, provocate cu ocaziunea manifestării pe stradă a cetățenilor din opozițiune Duminică séra, — cari conflicte au rezultat mai cu semă din ușurința și necorectitatea cu care s'au purtat autoritățile chiămate a susține ordinea față cu mulțimea, întrelăsând de-a face somațiunile legale — au accelerat numai desfășurarea crizei, în care se afla guvernul Sturdza încă din momentul când l'au părăsit partea cea mai mare dintre bărbații cei mai valoroși ai partidului liberal.

Ce va urma acum, ce soluțiune va lua criza, nu putem sci. Orice ar urma însă, decă se va forma un guvern de concentrațiă din fracțiunile liberale, ori decă va veni la cârmă érași un guvern conservator — dorința noastră și a tuturor amicilor României și ai causei românismului este, ca să se limpedescă c'o și mai curând raporturile atât de încurcate parlamentare și de partid, și țera să scape de starea de pirotelă, care de un timp încóce apăsa atât de greu asupra mersului dezvoltării ei în toate direcțiunile.

Broșura banffystă și „secțiia Ieszenszky“.

Țiarul unguresc „*Hazánk*“ scrie următoarele:

„După „P. Lloyd“ Dr. Jancsó Benedek a fost dimisionat în adevăr pentru broșura „Politica de naționalitate a lui Banffy“, cu a cărei compunere este învinovățit. Credem, că cu acésta nu e închis încă dosarul broșurei, care își caută pe părintele său, căci în cele din urmă Jancsó Benedek a avut un șef în prezidenția ministerială, ér șeful a primit îndrumările de-a dreptul dela primul ministru Banffy D. Acum se nasee întrebarea, că ore Dr. Jancsó Benedek, care în cestiunea română a desvoltat o activitate meritosă, din propriul îndemn a aprins făclia politiceii de naționalități a lui Banffy, séu că broșura e tot așa un act oficios al primului ministru-Banffy, cum erau tóte actele fabricate în secțiia lui Ieszenszky, direct la porunca lui Banffy? Decă da, atunci Ieszenszky trebuie tras la răspundere, și tocmai de aceea credem, că în faimosa secțiia ancheta e deschisă numai, dér nu e terminată“.

Er „*Budapester Tagblatt*“ scrie: „Secțiia Ieszenszky va fi desființată cu siguranță. Am anunțat, că Dr. Jancsó Benedek a fost dimisionat din oficiu ce l'a avut în prezidenția ministerială. Acum ni-se comunică, că el a fost autorul broșurei faimose despre politica lui Banffy în cestiunea de naționalități, și prin acésta a dovedit, că Banffy își scria prin funcționarii de stat imnuri de laudă, primiți cu penibilă senzațiă. Cu dimisionarea lui Jancsó nu e însă înlăturată secțiia naționalităților, care a făcut mult rău; în curând vor părăsi și alți funcționari palatul ministrului președinte, dat fiind, că faimosa secțiia va fi desființată“.

Vaete șoviniste. De când cu trecerea Bunevaților din Santova dela catolicism la ortodoxism, foile șoviniste maghiare s'au plâns pe tóte tonurile, că maghiarismul îndură pierderi însemnate, ba chiar înfrângeri dureroase. Mult s'a ocupat cu „aparițiunea“ acésta îndeosebi organul extrem „*Egyetértés*“. În numărul său dela 7 Aprilie acest țiar scrie, că poporul bunevaț își părăsesce credința, fiind-că noua religii le permite folosirea limbii lor naționale în cele bisericesci. Asta dovedesce, că ađi naționalitatea are mai mare putere, decât religia. Tot din motivul acesta fac și Germanii din Austria politică naționalistă sub lozincă „*Los von Rom.*“ Trecerea Bunevaților, țice fôia maghiară, însemnă o pierdere pentru maghiarism, ba chiar o înfrângere, mai ales decă se va ține semă, că Bunevații, deși de origine slavă, la 1848 au ținut cu credință la Maghiari până în sfârșit și au luptat alături cu ei în șirurile honteșilor. Contopirea de acum a Bunevaților în biserica sêrbescă, este — țice din nou — o mare înfrângere pentru maghiarime.

Tot același țiar constată, pe urma unui statistician ungar, că Maghiarii scad, ér Slovaci se sporesc în comitatele Pojun, Neutra, Barș și Hont și în timp scurt Ungurii au pierdut peste 100,000 de suflete. Unde înainte c'o sută de ani elementul maghiar era preponderant, ađi nu se mai află nici urmele maghiarimei.

Decă nu-s banii — este putere.

(Cum s'ar puté crea statul național unitar maghiar.)

Cunoscem programul cel mai nou, din „era nouă“, al ministrului instrucțiunii Wlascics. Am văđut pe ministrul șovinismului maghiar debutând cu frasele lui stereotipe „despre cultura maghiară“, și l'am văđut chiar declarând, că tóte le-ar face după pofta molochului maghiarisării, decă ar avé banii de ajuns.

Câte-va din foile unguresci au rémas nemulțămite cu discursul ministrului, nu le place, că a uitat, ori s'a ferit să promită, că va sôrbe într'o lingură de apă tóte școléle nemaghiare de pe „globul unguresc“, ci s'a mărginit numai la declararea, că va eseroita „un control mai aspru“ față de școléle susținute de confesiuni, îndeosebi față de școléle cu limba de propunere nemaghiară.

Intre cei nemulțămiiți s'au găsit și eroii „politiceii culturale maghiare“ dela „*Bud. Hrlp.*“, care de când cu fusiunea înótă strașnic în apele „erei noue“. Într'un articol lung și lat ei își exprimă vederile lor pe acest teren și caută a fi cât se poate de limpedi în expresiuni, cari să redea cu fidelitate ideile și sentimentele ce-i stăpănesc în „marea causă culturală maghiară“.

Sunt „indignați“ domnii, că în școléle naționalităților nu se învață perfect unguresce, ci din potrivă „se cresc dușmanii Maghiarilor“, ba se întemplă, că chiar cei cari ies din școléle de stat, devin „agitatori“. Starea acésta — țice ei — trebuie urgent schimbată, căci „decă e vorba în general despre politica de naționalitate, trebuie să începem cu școléle“.

Dér cum? Ministrul — țice „*Bud. Hrlp.*“ — se plânge, că „n'are la dispozițiă destule mijlóce materiale, cu cari s'ar puté ajuta aceste scăderi în educațiunea publică... Nici ministrul, nici legislațiunea

nu poate să facă nimic. Inșé 'i stă în putere, ca prin folosirea școlélor existente să promoveze consolidarea națiunii maghiare“.

Și étă cum: „Tot ce este școlă în țera acésta, numai un scop se aibă: unitatea și puterea statului maghiar. Care școlă nu servece acést scop: delendam esse censeo“.

Adecă: decă nu-s banii, este putere! Să închidă, să desființeze guvernul tóte școléle, cari nu sunt pe placul șovinistilor încornurați, și atunci se va puté ajunge ținta creării statului național maghiar unitar.

Am înțeles! Prin procedeul acesta, frumos și-ar încheia Maghiarii viața lor politică din vécul al nou-spre decelea.

Din Bucovina.

(Dreptul electoral.)

În ședința dela 5 Aprilie n. a dietei din Cernăuți, d-nul deputat Dr. George Popovică a propinat într'un discurs remarcabil propunerea sa privitoare la schimbarea și completarea legii electorale a Bucovinei. Estragem din acest discurs următoarea parte:

Modificările legii electorale tind la desființarea alegerii indirecte publice și orale (fórté adevărat! Bravo!) și propun introducerea votului în scris și secret. (Aplause).

Decă tindem la desființarea alegerilor directe, o facem mai ales în considerarea esperiențelor, pe cari le-am făcut cu ocaziunea ultimelor alegeri pentru dieta țării. Eu cred, că luând în considerare esperiențele aceste, rezultă desființarea votului indirect drept un postulat al moralei publice și o conditio sine qua non a sanării stărilor noastre publice (Aplause vii).

Aceste esperiențe la ultimele alegeri au documentat până la evidență, că dispozițiunile legii electorale pentru alegerea electorilor sunt cu desșvêrșire insuficiente, și că aceste se pot frământa ca și cêra în mâna comisariilor stăruitori în interesul celei mai estinse ingerinți electorale. Decă murdăresce pata rușinóșă a astorfel de alegeri trecutul politic mai recent al acestei țeri, apoi esté datorința noastră sântă a ne îngriji, ca cel puțin prezentul și viitorul să rămână curat. (Aplause).

În conex cu acésta stă înmulțirea localităților de alegere. Eu în privința acésta aderez pe deplin la dispozițiunea dietei provinciale a Austriei de jos, care declară fiăcare comună ca localitate de alegere. Pe același motiv, pe care am condamnat alegerea indirectă, tindem și la desființarea votării orale și publice, căci votarea orală dá organelor administrative ocaziune de a comite cele mai nemaipomenite presiuni electorale. Pe același motiv mă declar și contra procurelor în corpul al II-lea al marei proprietăți, căci și acésta formă de reprezentare oferă guvernului posibilitatea a se amesteca în alegeri. (Fórté adevărat!)

În acest cas vor trebui decă să voteze personal și damele. Cunoscând manierele fine ale marilor noștri proprietari, credem că nu le va fi damelor spre greutate a merge în localitatea alegerii, ci chiar fórté bine venit, căci le oferă ocaziune a revedé mulți prietini vechi (Ilaritate). Cred decă, că acésta reformă corêspunde chiar și esigențelor galantăriei. (Ilaritate).

Luând mai departe în considerare, că proiectul nostru de lege nu este nici prea sangvinic și nu conține nici ceva nou de

tot, nemaipomenit, ci propune din contră numai dispozițiuni cunoscute și probate, și prin urmare nu vră se dică revoluțiune, ci numai o anumită evoluțiune, cred eu, că onoratul guvern, în cas că acest proiect de lege se va primi de înalta cameră, va esopera cu atât mai ușor sancțiunea prea înaltă, cu cât proiectul nu conține nimic nou, ceea ce nu ar fi conceput însuși guvernul după dorința sa din incidentul reformei electorale și ceea ce nu ar fi eluapat în parlament însuși în sudorea feței sale.

În privința acésta contez la intermediarea d-lui president al țării, care a declarat de repetite-ori în înalta Cameră, că guvernul nu voesc să influențeze alegerile, și care trebuie să fie chiar încântat, că acum i-se oferă ocaziunea a schimba în fapte cuvintele sale, cari în direcțiunea acésta au fost trase la îndoială de mulți, și să facă imposibilă ingerința electorală nelegală, care la funcționarii subalterni au devenit o adevărată mania. (Bravo! Bravo!)

Cred, a fi îndreptățit a conta și la o atitudine favorabilă aproape a tuturor partidelor din acésta cameră, fiind-că proiectul nostru nu conține altceva, decât ovalificarea dorințelor, pe cari le-au exprimat mai înainte și conducătorii lor, mai ales, că la împărțirea cercurilor electorale procedăm cinstit și cu evitarea ori-carei geometrii electorale, basându-ne exclusiv pe instituțiunile politice deja existente.

Eu din parte-mi voi face tot posibilul de a duce îndeplinire în acésta cameră reforma electorală, care reformă este chemată a ridica păturile largi ale populațiunii din helotismul lipsei de drept politic și care va face cu desăvârșire imposibile apucăturile semisatice ale Effenșilor noștri districtuali. (Bravo! Bravo!)

D-nii mei, eu mă voi bucura, decât colegii mei vor sta pe partea mea în acésta luptă, ca umăr la umăr să îndeplinim edificul reformei electorale, care va fi o binecuvântare pentru țără și onore pentru acésta înaltă Cameră. (Aplause)

Revistă externă.

Rusia și Muntenegru. Amiciția dintre Rusia și Muntenegru s'a mai întărit o' legătură. Moștenitorul de tron montenegru prințul Danilo se află în Petersburg, unde în curând se va logodi o' mare ducesă rusă.

Din Finlanda. Seim, că Finlandezii au adresat Țarului o petiție, în care cer, ca să nu li se desființeze constituția. Petiția acésta este de-o estensiune colosală. Ea p'rtă 524,000 iscălituri, adică un subscris'o 1/3 parte a populațiunii Finlandei. Tote aceste iscălituri au fost adunate în timp de 10 zile. Petiția constă din 26 tomuri, cari puse una lângă alta formeză o grămadă înaltă cât statura unui om. Greutatea ei este mai mare de-o majă metrică, și în Petersburg a trebuit să fie dusă la ministeriu pe un car. — Într'aceea agitațiunea populațiunii finlandeze crește pe zi ce merge, cu tôte, că Țarul a refuzat să primescă deputația, care a fost mers la Petersburg să protesteze în contra atentatului la libertatea și autonomia țării. Cresce mai ales numărul emigranților. Poporul își vinde moșia străbună și plecă peste graniță, cu tôte încercările inteligentei din sinul lui de a-l reținé să nu-și părăsescă patria. C'un cuvânt, în Finlanda se petrece trag'cul sfârșit al unei țări autonome, care de vécurs a figurat în istoria ca țără liberă și autonomă. E caracteristic, că acésta se întâmplă tocmai sub domnia Țarului Nicolae II, despre a cărui blândete s'a dus vestea peste mări și țări.

Muntenegru și conferența de pace. Din Ragusa se anunță, că principatul Muntenegru nu va fi reprezentat la conferența de pace din Haga. Cu tôte aceste guvernul muntenegru va trimite la Haga patru reprezentanți ai săi, deore-ce se crede, că conferența se va ocupa și cu aspirațiunile Sârbilor. Guvernul de Cetinje agită prin Macedonia, Serbia-veche și Hertegovina în scopul unei petițiuni, pentru care adună subscrieri, care petițiune va adresa-o con-

ferenței și în care se va cere unirea tuturor Sârbilor cu Muntenegru.

Din Filippine. O soire telegrafică din Washington spune, că generalul Otis a ocupat alaltă-eri orașul Santa Cruz, cel mai mare după Manila, în urma unui atac cu resculații, în care au cădut 80 de Filippini.

SCIRILE ȚILEI.

— 31 Martie v.

Deficitul orașelor din Ungaria. O f'ia ungrăscă din Pesta se plânge amar, că aproape tôte orașele din Ungaria au deficite mari. Unele au ajuns până acolo, ca d. e. Oradea-mare, încât vrău să-și acopere deficitul prin vinderea imobilelor. Deosebire nu este între orașele mari și cele mici. Insa-și Budapesta, care a risipit și risipește sume colosale, se sbste și se chinuiesc în privința acésta. Tôte aceste sunt urmările risipei, crearea de funcțiuni, căpătuelile ș. a. pentru cari au cheltuit și cheltuiesc capitale luate împrumut din străinătate cu procente mari.

Încă o broșură. Sub titlul „Problemele noastre sociale și de naționalitate” vestitul ex-rector *Herczeg Hihaly*, președintele „Nemzeti szövetség” ului, a edat o broșură în care schițeză în general „principiile” de luptă în contra socialismului și a naționalităților. D-l *Herczegh* nu dă receta vinderei acestor „b'ole”, ci drept remediu recomandă liberalismul. — Nu cunoștem mai de-aproape broșura, suntem siguri însă, că ea va conține o mulțime de absurdități șoviniste.

Căsătorii. Diarul italian din Roma „*Fanfulla*” scrie: Ni-se anunță din București, că d'șora *Lucilia Chițu* s'a căsătorit la Craiova cu distinsul publicist d-l *Jules Brun*. D-șora *Lucilia Chițu* este fiica domnei *Maria Chițu*, o literată distinsă, căreia Regele Carol al României i-a conferit medalia de aur cl. I pentru traducerea în românește a *Divinei Comedii* de *Dante Allighieri*. D-șora *Lucilia Chițu* este asemenea literată și a publicat asemenea o carte, de care diarele italiene s'au ocupat mult: „*Miscarea literară în România*”.

Blanchete de cambii. Cu 1 Aprilie n. e., în urma unei ordinațiuni a ministrului ung. de finanțe, s'au introdus în circulațiune blanchete nouă de cambii în valută de corone. Cele vechi vor puté să mai rămână în circulațiune numai până la 31 August n. e.

Un honved mâncat de Țigani. Să nu gândiți, că s'a întâmplat printre s'lbaticii din Africa, nu. Se'rea ni-o aduce un diar din *Löcse* (Ungaria), care istorisescă amănuntele înfiorătoare ale unui incendiu întâmplat Țilele trecute în comuna *Csetnek*. Focul a prefăcut în cenușă 35 de case între cari și spitalul. Pacienții din spital au fost mânțuiți toți de flacări, singur un honved dela 48 a fost uitat. Acesta a și ars în foc. Acum însă urmăză senzaționalul soirei: a doua zi au trecut pe acolo nise Țigani corturari și bănuind, că cadavru frupt și ars al honvedului ar fi un porc p'rlit — *l'au mâncat*. Scirea e cam fantastică, dér așa o predă f'ia din cestiune.

Congres Napoleonist. În anul viitor se va deschide în Alexandria un așa numit *Congres Napoleonist*, le care vor participa istoriografi tuturor națiunilor. Președenția de onore s'a oferit membrului Academiei franceze *Gustav Larroumet*. De-odată ou Congresul se va arangia și o espoșiția napoleonistă.

Venitul băncei din Monte-Carlo. Sesonul din Monte-Carlo este pe sfârșite și salele de joc ale casinilor încep a fi bine cercetate. Firesce, că acésta face să se vorbescă éráși despre banca din Monte-Carlo. Venitul din ast-an al băncei a trecut peste 25 milioane de franci. Acționarii primesc dividendă de 250 fr. și totuși nu sunt mulțumiți, deorece în anii trecuți primeau dividende și mai mari.

15 Aprilie și dreptul electoral. Atragem din nou atențiunea celor cu drept de alegere, că, după lege, aceia cari până la 15 Aprilie st. n. inclusiv nu-și vor plăti într'ega dare directă cătră stat pe anul 1898, vor fi șterși din listele alegătorilor dietali, ce se vor stabili în anul acesta.

Fiind-că în urma stării de *ex lex* dările nu s'au încassat, ca în alți ani, vor fi mulți, cari au rămas restanți cu darea lor directă pe 1898. Acești să grăbescă a plăti restanța pe anul trecut deplin până Sâmbătă 15 Aprilie la améști, decât voiesc, să nu fiă șterși din listele alegătorilor dietali, pe basa cărora se stabilesc și listele electorale în comună și comitat.

Correspondența „Gaz Transilvaniei”.

Din Câmpia, Aprilie 1899.

Stim. D-le Redactor! Mult auđim vorbindu-se din partea Maghiarilor și a pressei lor despre „era nouă a lui Szell”. Nu șoim în ce constă acésta „eră nouă” și în ce are să constea, căci până acum nu-i simțim efectele nici cât mai puțin.

Ceea ce simțim și vedem ou ochii sunt stările desolate, corupte și infecte, ce ni le-a lăsat „era vechiă” și în privința cărora nu avem nici o speranță de îmbunătățire.

Vă este cunoscut, câtă risipă s'a făcut din banii contribuabililor cu experimentările politice de maghiarizare prin colonisările din Câmpia. Colonisții ciangăi, cari au fost aduși pe domeniul erarial dela Șermaș cu scop, ca să maghiarizeze pe Români, pe lângă tôte avantajile, ce li-s'au dat, s'au săturat de-a mai figura ca instrumente în mâinile maghiarizatorilor și pe furișul caută să fugă. Înainte își trimit femeile, își vënd ce au și apoi o iau și bărbaii la sănătosa. Autoritățile îi pândesc și pe cari îi prind îi tărăsc pe la judecătoria din Mociu și îi închid.

Experimentările acestea decurg de ani de zile; s'au făcut probe cu tot soiul de Unguri, dér rezultatul întotdeauna a fost fiasco. Pentru noi Români ar fi o plăcere de-a privi la aceste svicoliri nebune ale maghiarizatorilor, decât nu am soi, cât de mult ne costă ele pe noi, cari îmbrăncim sub povara sarcinilor publice pentru ca „domni” să se j'oce cu banii noștri.

Decă am avé cel puțin mângăierea, de-a avé un folos și o ușurință măcar pe terenul administrativ. Nu cred însă să existe o administrația mai destrăbălată ca la noi. Români mai ales și-au pierdut orice încredere în lege și dreptate, căci s'au dedat a considera pe funcționari ca pe tot atâta Ței, cari au putere nelimitată asupra lor.

Deși, precum știți, Câmpia e locuită aproape exclusiv de Români, prin comunele noastre nu găsesoi, decât notari și primari maghiari ori jidani și a început a fi o raritate de-a vedé ici-colo și câte un primar din sinul poporului nostru. Români, cum de regulă sunt cunoscuți, se disting prin frica de Dumneđeu și prin consciențiositate. Primarii români, pe cât timp nu se aflau sub presiunea mai marilor, erau umani și drepti. Stăpânitorilor însă nu li-a plăcut să vadă asemenea elemente în fruntea comunelor noastre și i-au înlocuit cu favoriți de-ai lor.

Ca să nu mă provoc la o comună curat românească, voiți aminti numai de comuna mixtă Uleș (Nagy-Ölves), care pe jumătate e locuită de Unguri, ér jumătate de Români. Aici, veđi bine, notarul e Ungur, primarul de asemenea. Cest din urmă, cu numele Szabo Sandor, e un adevărat flagel pentru popor. Nu numai Români, ci Ungurii înși-și s'au îngrozit de el, căci îi bate, îi légă, îi pedepsește, îi storce, ca și cum ar fi un dispunător asupra vieții și averii lor. Étă un cas: Primarul a silit pe săteni să-i cumpere un taur pe séma șatului cu 150 fl., apoi s'a oferit să-l țină pentru 80 fl. pe an. Sătenilor li-s'a părut acésta prea mult și unii din ei s'au oferit să-l țină chiar și pentru 40 fl. Primarul însă atâta i-a intimidat, până când sătenii au trebuit să i-l lase lui pentru 80 fl. pe an. În primăvara acésta, eșind

prin comuna comisia oficiosă, ca să cercezeze, cari tauri, vierși și berbeci sunt buni și cari nu, a declarat taurul sătenilor din Uleș, că nu e bun, deore-ce e diform și slab, încât nu 150 fl., dér nici 50 fl. nu plătesce.

Așa fac primarii favoriți de ađi prin comunele noastre. Ca să protestezi n'ai unde, căci sunt lanț legați unii de alții. Primarul din Uleș, de exemplu, e înrudit cu judele de cerc; cu solgăbiréul se are bine, căci îi face serviciu pe contul poporului și așa mai departe.

Repet, nu numai Români, asupra cărora e îndreptat odiul stăpânirii, ci chiar și Ungurii s'au îngrozit de asupririle și volnicile ungruresci; unii dintre nemeșii maghiari de prin Uleș, Sânt-Mărtin etc. își vënd casa și moșia și se duc la Șermaș ca coloniști pe domeniul erarului, unde capătă câte 20 jugere cu condiția de a le despăgubi plătind anual câte 100 fl. pe timp de 50 de ani, va să dică 5000 fl. pentru 20 jugere, a căror valoare nu este mai mare ađi de 70-100 fl. jugerul!

Ca în trecut mai amintesc, că primarul Szabo dela Uleș mai e și purtător de matricule. Celor ce-l complimenteză și-i fac servicii, el încă le servescă la timp; altfel cununiile le amână chiar și de câte 3-4 ori spre mai marea pagubă a omenilor. Nu de mult ceteam prin „*Ellenzék*”, că din cauza acestui primar un mort n'a putut fi înmormântat până a 5 a Ți, deore-ce el, ca matriculant, n'a dat concesiunea de lipsă. Răposatul era Ungur și preotul rom. cat. a trebuit din alt sat să alerge la înmormântare de mai multe ori.

Decă așa ceva se întâmplă într'o comună locuită pe jumătate de Maghiari, apoi inchipuiți Vă cum merg trebile în comunele curat românești, cum de obicei sunt comunele din Câmpia. Aci nu mai e nici o genă, nici o cruțare. Primarii și notarii, puși în posturi de fisolgăbiréi ca favoriți ai lor, par a fi nise adevărați arendatori ai comunelor noastre.

Acestea sunt pe la noi stările ereditate din „era vechiă” și susținute în integritate în „era nouă!” X.

Idei fundamentale în economia politică.

De Ioan Socaciu.

IV.

(Urmare.)

Trebuința unui nou sistem de economie politică.

După-ce avem înaintea ochilor, espuse în liniamente generale, ideile fundamentale ale diferitelor școle economice cu diferitele lor direcțiuni, putem să ne facem o judecată aprocsimativă despre gradul de desvoltare, la care se află în prezent știința economiei naționale, numită și economie politică. Acésta știință, cu tôte, că a făcut mare progres, a descoperit mai multe adevăruri, pe cari le vom arăta la locul lor: totuși n'a ajuns încă până acolo, ca să aibă ca substrat o ideie fundamentală sigură, acceptată și decât nu de toți, cel puțin de cei mai mulți specialiști pe acest teren; ci unii stau pe-o basă, alții pe alta, unii vënd viața economică într'un fel, alții într'altul; unii scot la ivelă unele trăsuri fundamentale ale ei, alții altele, și mai fiăcare merge în direcția sa mai mult sau mai puțin unilaterală, fără să țină seamă în mod corăspunđător de celelalte.

Acest fenomen pe terenul economiei politice se esplică prin necsul causal, în care stă cercetarea științifică dintr'un timp cu starea faptică, economică, socială a aceluiași. Așa esplică lucrul *Compte*, *Knies* și alții; tot asemenea *Ingram*, care Țice: „Nascerea și forma învățăturilor economice sunt esențial condiționate prin starea faptică, prin trebuințele și direcția gândirilor din epoca corăspunđătoare. Cu fiăcare schimbare socială însemnată s'au impus întrebări nouă economice, și diferitele învățătură predominante în fiă-care epocă datorează mult influința lor faptului, că aveau aparința de-a rezolva problemele ur-

gente ale timpului. De-altmintearea fă-care cugetător, deși superior și antemergător contemporanilor săi în unele privințe, este totuși un copil al timpului său și nu poate fi separat de mediul social în care trăese și se mișcă. Inevitabil este el atins de relațiile timpului său, cu deosebire de pretențiile practice, a căror presiune o simt contemporanii săi.¹⁾

Sistemul libertății naturale, născut din trebuințele și direcția gândirilor secolului al 18-lea, a avut pe terenul practic mari succese în unele privințe. Acestui sistem se datorează în mare parte producția mare cu mașini, căi ferate, navigația cu vapor etc. Aceste lucruri însă au schimbat cu deservire relațiile economice și sociale, grămădind în o parte bogății mari, în alta însă mare sărăcie, de unde s'a născut un antagonism de clasă și o miserie socială cum n'a fost mai înainte. Starea aceasta a lucrurilor reclamă reforme și îmbunătățiri pe teren social, er știința sociologică și național economică, în starea în care se află de prezent, puțină lumină, puțină povață poate să dea, căci nu e încă în chiar cu natura fenomenelor sociale.

Pe teren sociologic s'a lucrat mult: A. Comte, H. Spencer, Schäffle, Lipert și alții au adunat mult material și au demonstrat, că fenomenele sociale se regulează prin legi stabile independent de liberul arbitriu individual. Dér legile descoperite până acum în această materie nu au destulă valoare științifică, fiind-că nu stau în legătură unele cu altele, și o lege fundamentală a vieții omenești, la care se potă fi reduse, nu s'a descoperit.²⁾

În lipsa unei ast-fel de legi se reduce totul la generalități, cari trec peste viața deosebită omenească, cari se potrivesc la ori și ce, dér foarte puțin espică, precum sunt: legea undulațiunii, a selecțiunii naturale, lupta pentru existență, legea concentrațiunii (evoluțiunii) și difuziunii (Spencer) etc. „Ne lipsesc, dice (cu drept cuvânt B. Kidd, cunoscinta principiilor fundamentale, pe cari se basază evoluțiunea socială, ce se petrece înaintea ochilor noștri. Se pare că partea cea mai mare din munca secolului nostru pe teren sociologic a fost până acumă exclusiv destructivă. Leslie St. dice de curând: trebuie să se spună, că o sociologie în înțeles științific nu există, ci în loc de-o știință există numai o grămadă de observațiuni vage, empirice, cari sunt prea incoherent pentru de-a servi la concluziuni stricte logice.“³⁾

Dacă e așa, dacă sociologiei îi lipsesc principiile fundamentale și știința economiei naționale nu are încă o basă sigură, problema cea mai principală, mai urgentă, tot-odată și mai grea a acestor științe este, ca să caute acele principii și să stabilizească basa cea adevărată, idea sigură fundamentală a vieții economice sociale, dacă este vorba să potă chiarifica pe deplin natura fenomenelor acestei vieți.

Vieța economică socială este, după-cum am spus mai sus, numai o latură a vieții omenești, în această își are basa și întreaga sa ființă.

(Va urma).

Mulțămită publică.

Brașov, 30 Martie v. 1899.

Adunarea generală din ast-an a institutului „Albina“ din Sibiu a votat fl. 100 pentru fondul școlărilor bolnavi și săraci dela școlele medii și superioare gr. or. române din Brașov, care sumă s'a și ridicat dela filiala „Albinei“ din Brașov.

Direcțiunea școlărilor își exprimă cele mai vii mulțămite adunării generale a institutului „Albina“ pentru darul marinos.

Direcțiunea școlărilor medii române gr. or.

Literatură.

În Tipografia diecesană din Arad a apărut: Aritmetica generală și specială,

¹⁾ John. K. Ingram o. c. 1890 p. 3.

²⁾ A. Comte o. c. 421.

³⁾ Vezi Benjamin Kidd. Sociale Evoluțiun, traducere germană de C. Pfeiderer 1895.

manual didactic elaborat în usul preparanților (școlărilor normale), școlărilor comerciale și medii și al tuturor privaților, de Teodor Cronța, profesor preparandial. Edițiunea II. Tom I. și II. legate împreună. Opul conține peste 400 pag. format mare 8° și costă 2 fl. (plus 20 cr. porto). Opul e împărțit în 15 secțiuni, tratând toate operațiunile privitoare la matematică, la aritmetica politică etc. așa că potă servi ca un bun îndreptar nu numai pentru școle, ci și pentru privați.

„Revista Ilustrată“, fișa enciclopedică literară lunară. Editor și redactor resp.: Ioan Buciu, preot gr. cat. în Șoimuș p. u. Șieul mare (Nagy Sajo), la a căruia adresă este a se trimite tot ce privește redacțiunea și administrațiunea — Broșura 4, pentru Aprilie, conține: Episcopul Mihail Pavel (portret și biografă); Solia necunoscutului, novelă de Amicul necunoscut; Trandafirul, poezie de Sabin; Soli dacii cer grația dela Traian (ilustrațiune); Din propria ei putere, novelă de George Simu; Templul din Demeș (cu ilustrațiune) de V.; Cea mai cuminte (poezie) de P. O. Bocca; Castelul din Carpați (recenziune) de R.; De când, Ori cât (versuri) de Antoniu Popp; Cum se fotografăm (cu mai multe clișouri); De când dice mătă tatăl nostru, legendă pop dela Șard, de Enea P. Bota; Din Albumul nostru (portretul și biografia fotografului român Al. Roșu); Din suta lumilor; Țerani noștri; Cronică; Diverse; Gicitori etc. În text se mai află și alte ilustrațiuni. — Abonamentul anual: pentru Austro-Ungaria 6 fl., pentru România 17 lei.

ULTIME SCIRI.

Mórtea lui Lascar Catargiu.

București. 11 Aprilie. Ilustrul bărbat de stat al României, șeful partidului conservator, Lascar Catargiu, a murit subit în urma unui atac de apoplexie ađi la 3 ore d. a.

Lascar Catargiu s'a născut la 1823 în Moldova. El a intrat încă foarte tânăr în serviciul administrativ și sub Vodă Sturdza ajunsse prefect la Iași și Galați. La 1857 a fost membru al divanului ad hoc din Iași. După detronarea lui Cuza Vodă, în Februarie 1866, Lascar Catargiu deveni membru al locotenentei domnești, ér după urcarea pe tron a principelui Carol, în 10 Maiu 1866, formă cel dintăiu guvern sub noul principe. Mai târziu se retrase din postul de ministru președinte, ér la 1871 ajunsse éráși a presida un guvern conservator, după-ce i-a fost succes a indupleca pe principele Carol să renunțe la abdicarea sa, la care era hotărât în urma turburărilor din 11 Martie 1871.

După retragerea cabinetului conservator în Aprilie 1876, Lascar Catargiu cu colegii săi au fost dați în judecată de către camera liberală, dér în Ianuarie 1878 s'a retras acușatiunea.

Cădénd guvernul Brătianu în 1888, Lascar Catargiu a fost ales president al Camerei, ér la 29 Martie fu numit din nou ministru președinte, s'a retras însă éráși după 7 luni, pentru-ca în Noemvre 1891 se reia conducerea cabinetului conservator-jurimist, care s'a susținut până la 3 Octomvre 1895, când a fost chemat la putere șeful partidului liberal D. Sturdza. Din tómnă anului 1895 a continuat activitatea sa politică ca membru al Senatului și ca șef al partidului conservator.

Lascar Catargiu s'a bucurat de mare stimă la amici și la adversari, ca caracter integru și ca unul din cei mai iluștri și meritați patrioți ai României.

Demisiunea cabinetului Sturdza.

București, 11 Aprilie n. Astăđi după amiađi ministrul-președinte Dimitrie A. Sturdza a remis în mâinile M. S. Regelui demisiunea întregului cabinet. Acéstă demisiune a fost primită de cătră M. S. Regele.

București, 11 Aprilie. Indată după retragerea ministerului, ministerii demisionari, împreună cu mai multe persoane marcante din partidul guvernamental amic d-lui Sturdza, s'au intrunit la d-l Stoicescu pentru a redacta și a subsemna un manifest, pe care vor să-l adreseze țerii.

București, 11 Aprilie. Éri după amiađi a fost primit în audiență de M. S. Regele d-l Eugeniu Stătescu. Audiența a durat peste o oră. Se dice, că d-l Stătescu ar fi declarat Regelui, că situațiunea politică de ađi este a-se atribui rechiámării la putere a d-lui D. Sturdza și că densusul (Stătescu) tot-déuna a fost de părere, că partidul liberal trebuie să se retragă dela putere. O concentrațiune liberală e de prezent imposibilă și un cabinet liberal presidat de alt bărbat politic, decât de domnul Sturdza, n'ar avé nici o șansă de succes. Asemenea nici o concentrațiune liberală n'ar puté schimba situațiunea de față. D-l Eugeniu Stătescu se fi repețit în fine, că densusul crede, că partidul liberal trebuie să se retragă dela putere, ca să se reconstitue în opozițiune.

București, 12 Aprilie. După alte sciri d-l Eugeniu Stătescu ar fi declarat Regelui, că este în stare să formeze un guvern de concentrațiune liberală, dér cere să i-se dea mână liberă pentru acéstă.

București, 12 Aprilie. Partida conservatoare imediat după mórtea lui L. Catargiu a proclamat ca șef de partid pe președintele Senatului G. Gr. Cantacuzino.

E vorba, că d-l Gr. Cantacuzino, care a fost chiámăat la palat, va fi însărcinat chiar cu compunerea noului cabinet, la cas când n'ar reuși concentrarea liberală.

DIVERSE.

Impărătesa Germaniei în casa unui măestru. Dilele acestei împărătese Germaniei a cercetat pe nevasta unui măestru mésar, care a născut de-odată trei băeți gemeni. Visita acéstă a produs mare senzațiune în Berlin și foile de-acolo aduc multe amănunte asupra ei. Nevasta láuză este soția mésarului Stumkowska. În decurs de 12 ani, de când sunt căsătoriți, ei au avut 7 fetițe, dintre cari trei au murit. Provedința divină i-a despăgubit însă pentru acéstă pierdere, dându-le de-odată trei băeți gemeni. Vestea despre acest extra-ordinar dar al Provedinței a străbătut repede în Berlin. Pe când părinții, îngrijați, se sfătuiau împreună, cum și în ce să infășeze copiii, étă că intră la ei un servitor cu nasturi de aur, aducénd cu sine un pachet mare. El desfăcú înaintea părinților pachetul, din care scóse mulțime de scutece, cari de cari mai frumoșe pentru copii. El spuse părinților, că frumoșele daruri le-a trimis contele Keller, camerarul împărătesei. Copiii au fost numai decât infășați în finele și prețioșele scutece. — A doua đí éráși bătú cine-va la usa mésarului, a căruia locuință se află în etajul al cincilea. Doué dame elegante, însoțite de un bărbat, intrară în modesta locuință a mésarului, ér după ei un servitor, aducénd cu sine o cutiă plină cu prăjituri și dulceturi. Una dintre dame era împărătesa, care însă înaintea celor din casă era necunoscută. Ea privi gemenii și apoi puse mamei lor mai multe întrebări asupra împrejurărilor ei familiare. La întrebarea, dacă soțul ei are de lucru și dacă nu are vre-o dorință deosebită, femeia láuză răspunde: Lucru ar fi destul, dér trebuie totuși să trăescă cu multă abnegațiune, căci sunt mulți copii la casă. La întrebarea de a doua ea dice, că i-ar plăce, decât ar avé un pat potrivit pentru copii. — El vei avé acușă, îi dice eleganta damă, întinđându-i tot-odată un frumos dar în bani. Femeia de bucurie nu mai scia cum să mulțămescă. Când era să se despărtescă, a doua dintre damele

străine se apropiă de femeia săracă și-i dise: Sci cu cine ai vorbit? — Dumneđeule, dór nu va fi fost împărătesa? Damele zimbă și esiră. Fu împărătesa, contele Keller și soția acestuia.

Pielea Negrilor. Într'un timp mulți susțineau, că pielea négră e foarte nefavorabilă pentru Negrii, cari locuiesc în țările tropice atât de călduroșe. Acéstă o conchi-deau din împrejurarea, că colórea négră peste tot atrage mai mult asupra sa rađele sórelui, decât colórea albă. Din cauza asta vara sunt foarte nepractice și incomode hainele negre; tot din acest motiv s'a introdus în modă și purtarea getelor galbene. Acum însă fiziologul parisian Guillaume susține, că pielea négră este un adevărat dar dumneđesc pentru Negrii. Este adevărat că ea concentrează în mare măsură asupra sa rađele solare, dér tocmai acéstă face, ca epiderma să se îngroșe, să se facă nesensibilă și să devină adevărată manta de apărare, făcéd același serviciu corpului, pe care-l face perul și barba. La asta se mai adauge, că Negrii exaleză din corpul lor foarte multă materie unsuroșă, ér unsórea are însușirea de-a da foarte repede afară căldura. De aci provine, că purcelul de mare, uns cu unsóre și aședat la rađele sórelui, se prăpădesce curénd, căci înghéță în alevăratul înțeles al cuvântului. De aci vine și faptul, că Negrii suportă relativ ușor căldura cea arđetóre. Cu cât căldura este mai mare, cu atât Negrii asudă mai tare, dând din corp mai multă materie unsuroșă și astfel se stabilește un echilibru permanent între cele doué inriurițe contrare.

Originea cuvântului „chibiț“. Cuvântul „chibiț“ jócă un rol însemnat în limba cărțașilor, deși puțin dintre ei vor fi, cari să șoie, de unde derivă acest cuvânt. A chibița înseamnă a fura timpul de géba, privind cu pasiune la cei ce jócă cărți, ér persóna, care „chibitează“ se numesce „chibiț“. Cuvântul a fost folosit mai întâiu de marele romanțier german Hackländer, dér el nu l'a folosit în sensul, în care se folosește ađi din partea cărțașilor. În 1849, pe timpul expedițiunii în Italia, el figura ca raportor al diarului „Allgemeine Zeitung“. Odată a avut un conflict cu un sub-oficer și casul l'a comunicat diarului, numind pe sub-oficeri „chibiți“. Oficerii n'au găsit într'asta nimic ofensator. Numirea a luat'o dela următórea împrejurare: Un suboficer avea un căne cu numele „Chibiț“. Numele cănelui a trecut și asupra stăpânului său, pe care toți îl numeau „Chibiț“. Romanțierul a generalizat apoi acéstă numire, dându-o tuturor suboficerilor. Oficerii reînțorși din răboi au adus cu ei acéstă numire, dându-o celor ce pândesc în jurul cărțașilor. Așa-jeră „chibiții“ își au numirea acéstă dela nu cătel. Onóre lor!

„Dina milionară“. Cea mai populară persóna în New-York este astăđi d-ra Elena Gould, fiica unui milionar, pe care poliția din New-York a distins'o đilele acesteia cu medalia de aur, deórece cu ocașiunea arderei otelului Windsor, ea a luat parte la lucrările de apărare ale pompierilor și cu espunerea vieții a mântuit din flăcări mai mulți ómeni. Pentru bunătatea ei, poporul o numesce „Dina milionară“. E o fecióră de 30 de ani, care cu adevărată pasiune esercită virtutea binefacerei. Înainte de isbucnirea răboiului în Cuba, ea a întemeiat în palatul său un spital și pe ostașii răniți îi îngrija ea însa-și cu multă conscientiositate. Nu de mult a înființat în New-York o școlă pentru ingineri, în care scop a întemeiat în secret o fundațiune de o jumătate de milion dolar. Numai târziu s'a adevărit, că întemeietórea este d-ra Elena Gould. Pentru sine însa-și foarte puțin speséză. Înbrăocăminte ea este foarte simplă, pórtă o pălărie chiar și câte 2 ani. Cea mai mare fericire și-o găsesce în momentele, când poté să arangeze câte-o serbare de bucurie pentru copiii săraci.

In Tipografia Diecesana din Gherla au apărut următoarele cărți nouă, pe cari doritorii de-a le ave le pot procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov:

Carte de rugăciuni, cereri și laude intru onora Preacuratei Fecioare Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Tipărite în 1898. Prețul unui exemplar legat 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cugete și considerațiunile din experiența vieții lui Arghirobarb. Tipărită în 1898. Cartea se estinde pe 30 pagini și conține 170 de sfaturi înțelepte, scoase din pățania vieții. Prețul 10 cr. (cu posta 12 cr.)

Vieța după moarte, seu nemurirea sufletului, dedusă din misterul finței omenesc și deșertăciunea celor trecătoare, prin I. P. Edițiunea II. Prețul 50 cr. (Cu posta 55 crucer.)

Istoria Biblică pentru folosul școlilor poporali din diecesa Gherlei. Cu permisiunea superiorilor Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiu) costă 25 cr., 2-a parte II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

„Invățătura creștină, seu Catechismul mare pentru tinerimea greco-cat.“ Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag, format 8°, e legată solid și costă numai 80 cr. exemplarul (cu posta 90 cr.)

„Preotul ca ministru al sacramentului penitentei“, tractat teoretic-practic, prelucrat de Arghirobarbu, cu permisiunea superiorilor. Pseudonimul Arghirobarbu e cunoscut în literatura noastră ca autorul multor scrieri de valoare, mai ales bisericesti, între cari este a se număra și

scrierea de față, care cuprinde un studiu aprofundat și denotă o bogată erudițiune teologică din partea autorului. Prețul unui exemplar (207 pag. format mare 8°) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Preotul din Noteni“, narațiune istorică din veacul nostru, scrisă de Arghirobarbu. Această interesantă narațiune privesc evenimente din 1848—49. Prețul 1 fl. (plus 2 cr. porto.)

„Amicul bun“, colecțiune de lecturi soliditoare de caracter în direcțiune religioasă-morală (Doctorul sufletese și sfaturile lui pentru cei ce sunt aproape de timpul scăpării din închisore) tradusă de actualul preposit capitular Ioan Papiu, pe timpul când funcționa ca spiritual la institutul corecțional din Gherla. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Vivia, seu Biserica din Cartagine, narațiune istorică, tradusă din italiene de Dr. Iuliu Dragoș, preot și profesor. Se vinde cu prețul redus dela 1 fl. cr. cr. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

Din „Biblioteca teatrală“ edată de „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“ au apărut până acum următoarele patru broșuri: 1) **Sore cu ploia**, comediă într'un act de Iosif Vulcan, însoțită de un prolog în versuri. Persoanele din această piesă sunt reprezentate prin 7 dame și 6 bărbați. Scena se petrece la băile dela Mehadia în timpul present. Prețul 20 cr. (plus 3 cr. porto.) — 2) **Idil la țără**, comediă într'un act localisată de Maria Baiulescu. Persoanele sunt reprezentate prin 3 dame și 6 bărbați. Prețul 20 cr. (plus 3 cr. porto.) — 3) **Biletul de tranvai**, comediă într'un act de Gr. Mărușeanu. Persoanele sunt reprezentate prin 2 bărbați și 2 dame. Acțiunea se petrece în Bucuresci în timpul present. Prețul 15 cr. (plus 3 cr. porto.) — 4) **Un om luciucas**, comediă în-

tr'un act, localisată de Maria Baiulescu. Persoanele sunt reprezentate prin o damă și cinci bărbați. Scena se petrece în apropiere de Bucuresci. Prețul 20 cr. (plus 3 porto.) Toate aceste piese se pot procura dela librăria proprietară N. I. Ciureu, cum și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul pieței Brașov.
Din 12 Aprilie 1899.

Banconota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.40	Vënd.	9.44
Napoleon/orl. Cump.	9.52	Vënd.	9.54
Galbeni Cump.	5.63	Vënd.	5.66
Ruble Rusesci Cump.	126.75	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58.80	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.70	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Nr. 1953—1899.

PUBLIKAȚIUNE!

Se aduce spre cunoștință publică, cumcă din incidentul apropierei anutimpului mai călduros, cu 25 a lunii curente începând se va dispune o **revisiune generală și fundamentală** a prescriptelor atât sanitate, cât și a celor pentru siguranța de foc, pe întregul teritoriu orășenesc.

Se provocă deci toți locuitorii, mai cu sémă însă proprietarii de case, ca până la amintitul termen să corăspundă tuturor prescriptelor de lege și a celor statutare cu

referință la căratul gunoiiului și curățirea latrinelor, la curățenia curților, localităților de locuință, grădinilor, fabricilor, prăvăliilor, magazinelor etc., și la procurarea requisitelor pentru stingerea focului, observând aceste prescripte și pe viitor cu rigurositate, de orece în cas contrar fiă-care transgresiune se va pedepsi conform §. 7 și 10 al art. de lege XIV, din 1876, eventualmintea § lui 125 și 141 al art. de lege din 1879 fără considerațiune și cu totă rigurositatea.

Brașov, 6 Aprilie 1899.

1—3 *Căpitănatul orășenesc.*

Concurs.

„Cordiana“

Institut de credit și de economii, societate pe acții în **Foventa (Ebfeld)** u. p. Ujegyház, are necesitate de un **bun contabil**, cu salariu anual de 500 fl. și cu perspective de avansare.

Să documenteze cu acte în regulă, că a terminat școla de comerț, a făcut practică cu bun succes la vr'o bancă din țără, că cunoșce bine limbele română, maghiară și germană, și că se bucură de o bună reputație în societatea în care trăese, ne lipsindu-i nici certificatul de nascere.

Termenul concursului va fi finea lui Mai a. c.

3—4.428

Diracțiunea.

Preparatele de maltă pentru debili și bolnavi ale lui Johann Hoff.

Beutura sănătosa de maltă a lui Johann Hoff.

Un mijloc de întărire la slăbiciune, a funcțiunea neregulată a organelor stomacului, peptului și forțe aprobat la reconvalescență.

Prețul unei sticle 75 cr., 5 sticle franco 3 fl. 75 cr.

Mai mult de 10 ani cumpăr dela D ta bere de maltă, cum și celelalte preparate de maltă. Singurul mijloc, care au însătoșat pe consorta mea. Vă rog am mai trimite.

Böger, Viena Hofmühlgasse,

Estract de maltă condensat a lui Johann Hoff.

Mijloc de vindecare pentru boțele plămânilor, catar la gâtles, tuse învechită. De recomandat cu deosebire ca medicament pentru copii bolnavi de organele respirației. Este plăcut de luat.

Prețul unei sticle 1 fl., 5 sticle franco 5 fl.

Preparatele de maltă al D-tale sunt adevărat medicamente bune și întăritore. Vă rog am trimite 5 litre Estract de maltă condensat, un Klgr. Ciocoladă de maltă, 1/2 duzină bombone de maltă pentru pept.

G. Fischer maior, Oradea-mare.

Ciocolată de maltă pentru sănătate a lui Johann Hoff.

Probată ca mijloc vindecător la slăbiciuni, anemie, nervositate, insomnie, lipsă de apetit. Are gust bun, este forțe hrănitore și are efect bun la copiii slăbiți.

Prețul unui pachet 1 fl.

Ciocolata de maltă este forțe escelentă. Eu am ordonat această ciocolată la dureri cronice de stomac, gălbinare, cu bun succes.

Dr. Nicolei medic în Triebel.

Bombone de maltă pentru piept a lui Johann Hoff.

Mijloc vindecător pentru tuse, răgușală, flegmă, cu deosebire la catar bronchial. Aceste bombone se pot lua după plăcere, fără a impedecca mistuirea.

In cutie a 10 cr., și pachete a 30 cr.

De minune m'am vindecat de tuse cu întrebunțarea bombonelor de maltă. v. Zedlitz-Neukirch, Waldenburg.

Bombonele D-tale are efect escelent la suferințele de tuse și asthmă ale nevetei mele.

Busch, paroch, Weischütz.

Deposite în Brașov: Farmacia, Victor Roth, Fr. Stenner, E. Kugler, E. Jekelius, Jul. Hornung, la prăvălia Demeter Eremias nepoții.

Depositul general pentru Ungaria: **Apoteca Josif v. Török, Budapest, Király-utcza 12.**

Prospecte cu prețuri curente gratis și franco.

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Aprilie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.60
Renta de corone ung. 4%	97.30
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.20
Bonuri rural ungare 4%	95.80
Bonuri rurale croate-slavone	96.50
Impr. ung. cu premii	163.25
Losuri pentru rez. Tisei și Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	100.80
Renta de hârtie austr.	100.55
Renta de aur austr.	120.10
Losuri din 1860.	139.20
Acții de-ale Băncei austro-ungară	918.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	383.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	357.75
Napoleoniori	9.56 1/2
Mărci imperiale germane	59.02 1/2
London vista	120.70
Paris vista	47.82 1/2
Rente de corone austr. 4%	100.65
Note italiene	44.10

Numai pentru particulari se trimite postavuri.

Un Coupon de 3.10 metri lung, suficient pentru o garnitură de haine bărbătesci costă numai

- fl. 2.80 stofă bună
- fl. 3.10 „ „
- fl. 4.50 „ „
- fl. 6.— „ „
- fl. 7.75 „ fină
- fl. 9.— „ mai fină
- fl. 10.50 „ forțe fină
- fl. 12.40 „ engleză
- fl. 13.95 „ Kamgarn

Depositul fabricii de postav **Kiesel-Amhof in Brünn.** Mostre gratis și franco. — Liferăție conform mostrel.

P. T. public se face atent, că cumpărând direct dela fabrică, are mare avantaj.

Spre lămurire următoarele: Adolf Kraus, comerciant de postavuri în Budapesta dă croitorului pentru comanda făcute la el de fl. 10.— un pantalon cu 50 cr., de fl. 20, un costum cu 1 fl., de fl. 60, un costum fin gratis.

Afară de acesta are croitorul rabat 3 fl.— per metru și 20%.

Aceste toate le plătesce particulari, cari comandă haine la croitor după cartea de mostre a lui Adolf Kraus.

14—24.09.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1898.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Trenul mixt, care circula numai Vinerea dela Predeal, la 5 ore 20 min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 ore 8 min. séra.

Dela Kezdi-Osorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătura în St. Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. séra, (are legătura cu Ciuc-Szerda).

Dela Zernesci la Brașov (G. Bartolomeiu):

- I. Trenul mixt 6 ore 22 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 órá 12 min. p. m.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brasov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineața
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
- II. Trenul mixt la 11 ore a. m.
- III. Trenul accelerat (ce vine pe la Orad'a Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Osorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătura cu Tușnad) Ciuc-Szerda. 3 ó. 15 m.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. (are legătura cu Ciuc-Szerda).

Dela Brașov la Zernesci (G. Bartolomeiu):

- I. Trenul mixt la 9 ore și 5 min. a. m.
- II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.